

2019

Verksamhetsberättelse Miljösamverkan Jönköpings län

Miljösamverkan Jönköpings län

Miljösamverkan Jönköpings län är ett samarbete mellan kommunerna i Jönköpings län, Länsstyrelsen och Region Jönköpings län. Samarbetet syftar till att samordna och effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet och ge stöd till miljöbalkstillsynen i länet. Arbetet leds av en styrgrupp med representanter från alla medverkande parter.

Organisation och arbetssätt

Miljösamverkan ingår i Kommunal utveckling som leds av det politiska organet Primärkommunalt samverkansorgan, PKS. PKS ska på kommunernas uppdrag leda och driva strategiska långsiktiga primärkommunala frågor som kommunerna prioriterat att samverka kring. PKS har uppdraget att utifrån beslutade budgetmedel ansvara för att verksamheten bedrivs inom givna ramar och att följa upp verksamheten utifrån fastställda mål.

För styrning av Miljösamverkan på tjänstemannanivå finns en styrgrupp. Styrgruppen består av alla länets miljöchefer, chefen för Miljöskyddsavdelningen på Länsstyrelsen och chefen för Kommunal utveckling. Till styrgruppen finns en beredningsgrupp bestående av tre miljöchefer; en från respektive Jönköping, Högländet (inklusive Habo och Mullsjö) och GGVV samt chefen för Miljöskyddsavdelningen på Länsstyrelsen och chefen för Kommunal utveckling. Beredningsgruppen förbereder ärendena till styrgruppen och fattar beslut i vissa, delegerade frågor. Länsamordnaren för Miljösamverkan ingår som sekreterare och föredragande i styrgruppen och i beredningsgruppen.

Styrgruppens uppdrag är att fånga kommunernas och Länsstyrelsens behov och utifrån dem göra prioriteringar för konkreta och långsiktiga aktiviteter och satsningar. Beslut i principiellt viktiga frågor, som exempelvis verksamhetsplan och budget tas av styrgruppen.

Utöver styrgruppen utser varje kommun en kontaktperson som är en länk mellan kommunen och Miljösamverkan. Kontaktpersonen har i uppdrag att föra fram behov och önskemål till Miljösamverkan och förankra Miljösamverkans arbete i kommunen.

Verksamhetsplan

Aktiviteter som ska genomföras inom Miljösamverkan fastställs i en verksamhetsplan för året. Aktiviteterna är uppdelade i tillsynsprojekt, handläggarsöd, utbildningar och handläggarsödförändringar och tas fram utifrån inskickade förslag från kommunerna och från Länsstyrelsen. Verksamhetsplanen är treårig. Planen för det första året fastställs, medan det andra och tredje året är mer preliminära. Detta för att kunna anpassas till kommunernas behov och till vad som händer i omvärlden. Verksamhetsplanen i sin helhet fastställs av styrgruppen i juni året innan den ska börja gälla. På så sätt kan planen arbetas in i kommunernas egna tillsynsplaner. Länsstyrelsen deltar i vissa av aktiviteterna som en del i sin egen tillsyn och/eller som tillsynsvägledning mot kommunerna.

Verksamhet 2019

Under året genomfördes aktiviteterna i verksamhetsplanen och alla aktiviteter följde sin respektive tidsplaner. Utbildningen i motiverande samtal sköts på framtiden på grund av den relativt höga kostnaden för utbildningen. Den har dock ordnats inom Kurs och Konferens regi, för de som velat gå den ändå. Två tillsynsprojekt har genomförts och två nya handläggarsöd har tagits fram. Därutöver har ett flertal utbildningar, handläggarsödarträffar, styrgruppsmöten och en presidieträff anordnats. Nyckeltal för tillsynen i länet har också tagits fram. Behovsutredningen har fortsatt att utvecklas.

Bokslut

I tabellen nedan redovisas budget och bokslut för 2019 och en reviderad budget för 2020. Miljösamverkans budget för 2019 genererar ett överskott på 128 tkr som har överförts till 2020. Utbildningarna inom Miljösamverkan har bidragit till överskottet.

	Budget 2019 (tkr)	Bokslut 2019 (tkr)	Rev. Budget 2020 (tkr)
Intäkter			
Överskott från föregående år	52	52	128
Summa inbetalningar från kommuner, Länsstyrelsen och Regionen	1 035	1072	1 032
Utbildningar inom Miljösamverkan	0	140	0
SUMMA INTÄKTER	1 087	1 264	1 160
Kostnader			
Lön och ersättningar för Länsamordnare	840	880	910
OH-kostnader för ledning, administrativt stöd, lokaler, IT inom Kommunal utveckling (Regionen)	100	100	100
Administrativt stöd till lön, telefon	6	7	7
Utbildningar inom Miljösamverkan - arvoden och resor för föreläsare, fika vid handläggarsödarträffar och projektgruppsmöten	0	138	0
Kostnader för Länsamordnarens resor, konferenser, utbildningar och personalaktiviteter	20	11	20
Miljöbarometern, konsulter, trycksaker m.m.	121	0	50
SUMMA KOSTNADER	1 087	1 136	1 077
ÖVERSKOTT TILL KOMMANDE ÅR	0	128	83

Tillsynsprojekt och handläggare

Under året slutfördes de tillsynsprojekt och handläggare som beslutats i verksamhetsplanen. 14 miljöinspektörer från länets kommuner deltog i en eller fler projektgrupper under året.

Tillsyn av Idrottsanläggningar och gym

Idrottsanläggningar och gym har ofta hög belastning och utnyttjas av många människor. Tyvärr har tillsynen av dessa ofta nedprioriterats i kommunerna. Syftet med projektet var att genomföra tillsyn för att tillse en hälsosam miljö för människorna som vistas på anläggningarna och samtidigt skapa samsyn i den tillsyn som sker i länet.

9 kommuner (Eksjö, Gislaved, Tranemo, Habo, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Vetlanda och Värnamo) inom Miljösamverkan deltog i tillsynskampanjen och gjorde tillsyn på 96 idrottsanläggningar och 38 gym.

Resultatet visar att gymmen i större utsträckning än idrottsanläggningarna lever upp till miljöbalkens krav.

- När det gäller ansvarsfördelning hade 95 % av gymmen en tydlig sådan mot bara 67 % av idrottsanläggningarna.
- Gymmen var bra på handhygien. Här fanns tvål och pappershanddukar vid handtvättställen på 100 % av anläggningarna. Motsvarande siffra för idrottsanläggningarna var 85 %.
- På gymmen var man bra på att anpassa städningen till belastningen på lokalerna. Däremot var man sämre på att informera om smittspridning och att ha rutiner för spridning av legionella i vattensystemen. Det senare gällde även idrottsanläggningarna.
- Bland idrottsanläggningarna fanns förbättringsmöjligheter gällande rutiner för smittspridning och för rengöring av redskap och utrustning.
- Egenkontrollen bedömdes fungera lika hos gymmen som hos idrottsanläggningarna. 66 % av anläggningarna ansågs ha en fullgod egenkontroll.

Mot bakgrund av de brister som upptäckts kan slutsatsen dras att det finns ett behov av kontinuerlig tillsyn av idrottsanläggningar och gym och därmed skäl för kommunerna att prioritera den här tillsynen.

Tillsyn av förbränningsanläggningar

Förbränningsanläggningarna i länet påverkar miljön främst genom utsläpp till luft. I slutet av 2018 trädde en ny förordning i kraft som grundar sig i ett EU-direktiv. Förordningen rör anläggningar med en tillförd effekt på mellan 1 och 50 MW och innehåller krav på utsläpp till luft av stoft, kväveoxider och svaveldioxid. Dessutom finns krav på registrering och på kontroll genom periodisk mätning av utsläpp. Syftet med projektet var att genom tillsyn tillse att miljölagstiftningen och den nya förordningen följs. Vi behövde också öka kunskapen hos verksamheterna och hos inspektörerna om den nya förordningen.

7 kommuner (Eksjö, Gislaved, Habo, Mullsjö, Jönköping, Nässjö och Värnamo) inom Miljösamverkan deltog i tillsynskampanjen och gjorde tillsyn på totalt 35 förbränningsanläggningar.

Resultatet visar att verksamhetsutövarna i länet i stort har bra kontroll och kunskap om miljöfrågorna kring förbränningsanläggningarna.

- De flesta har få klagomål, god egenkontroll och följer upp provresultat.
- Vad som kan förbättras är främst att ta fram skriftliga rutiner och/eller uppdatera befintliga samt försöka återföra mer aska till skogen.
- Avtal bör även finnas med VA-huvudman för vad som får släppas ut till kommunernas spillvattennät.

Handläggargröd – ABP (animaliska biprodukter)

Animaliska biprodukter (ABP) är material från djurriket som inte är livsmedel och som ännu inte bearbetats eller behandlats till att ingå i begreppet framställda produkter. Animaliska biprodukter ska ses som en resurs som kan och bör ingå i kretsloppet. Målet med projektet var att länets kommuner ska komma igång med tillsyn av ABP, skapa samsyn i tillsynen och öka kunskapen hos inspektörerna om lagstiftningen. En checklista och ett handläggargröd för tillsyn av lantbruk respektive livsmedelsanläggningar togs fram inom projektet.

Handläggargröd – Nedskräpnings och skrotbilsärenden

Syfte med handläggargrödet var att klargöra ansvarsfördelningen inom kommunen för olika typer av nedskräpningsärenden och ärenden med skrotbilar. Stödet ska hjälpa inspektörerna i att effektivisera handläggningen och även kunna användas som diskussionsunderlag i det interna arbetet i kommunerna. Miljösamverkan Västra Götalands handläggargröd från 2013 uppdaterades och kompletterades.

Handläggargröd – Behovsutredning (forts.)

Projektet som pågått sedan 2014 gör att vi har en länsgemensam mall för framtagande av de behovsutredningar som måste finnas hos tillsynsmyndigheter enligt miljöbalken. En samordning som saknas i andra län. Mallen har tagits fram med hjälp av en konsult. Syftet är att kunna jämföra befintliga personalresurser med behov inom olika områden av tillsynen, inte bara inom kommunen utan även mellan kommunerna. Behovsutredningarna i länet har sammanställts 2017 och 2018. Konsulten fick under året ytterligare uppdrag att göra förbättringar i mallen.

Nyckeltal

14 gemensamma nyckeltalen för årlig uppföljning av miljötillsynen och livsmedelskontrollen i länet har tagits fram. Dessa kommer att fortsättningsvis publiceras årligen, efter den 1 april på Miljöbarometern: www.miljobarometern.se.

Utbildningar

Energitillsyn

En utbildning i hur man genomför tillsyn av egenkontroll av energihushållning ordnades ihop med Energimyndigheten. Utbildningsdagen hölls i Jönköping och 25 miljöinspektörer i länet deltog.

Miljöbalken

Eftersom det var ny mandatperiod ordnades en utbildning i miljöbalken och miljölagstiftning för miljönämndspolitiker i länet. 70 politiker närvarade på utbildningen som hölls i Jönköping i början på året.

Livsmedelslagstiftningen

För att öka kunskapen inom livsmedelslagstiftningen ordnades ett utbildningstillfälle för miljönämndspolitiker i länet. Livsmedelsverket höll i dagen i Jönköping och 63 politiker deltog i utbildningen.

Seminarium om radon i bostäder och allmänna lokaler

Ihop med Strålsäkerhetsmyndigheten ordnade Miljösamverkan Jönköpings län, Miljösamverkan Kronoberg-Blekinge och Miljösamverkan Sydost en utbildningsdag i Alvesta kring radon. Syftet var att öka kunskapen om den nya Strålskyddslagen, strålskyddsförordningen och den nya vägledningen från myndigheten. 37 personer deltog, varav 12 från Jönköpings län.

Seminariedag om den nya vägledningen för prövning av små avlopp

Ihop med Havs- och vattenmyndigheten (HAV) ordnades en dag för inspektörerna i Jönköpings, Östergötlands och Sörmlands län om den nya vägledningen om små avlopp. 75 inspektörer deltog, varav merparten från Jönköpings län. Träffen hölls i Nässjö.

Övriga utbildningar

Utöver utbildningarna som ordnats i Miljösamverkan regi har ett flertal utbildningar kopplade till området ordnats inom Regionens ”Kurs och konferens”. Länsamordnare har bevakat dessa för miljöförvaltningarna och tipsat om relevanta utbildningar i Miljösamverkans nyhetsbrev.

Nätverksträffar och möten

Förutom att delta i projekt och utbildningar träffas miljöinspektörerna, miljöcheferna och presidierna i länet regelbundet. Träffarna ordnas ofta ihop med Länsstyrelsen som en del i deras tillsynsvägledning mot kommunerna och för att byta erfarenheter med varandra inom olika tillsynsområden. Inom Miljösamverkan finns även en gemensam digital samverkansyta, Ping Pong där frågor kan ställas och diskussioner föras inom olika tillsyns- och ämnesområden.

Träffar och möten inom Miljösamverkan

- **Styrgruppsmöten:** 3 möten under året; i Jönköping, Aneby och Hestraviken. Mötet i Hestraviken hölls i anslutning till presidieträffen. I snitt har 90 % av cheferna närvarat på styrgruppsmötena under året (100 % på två av träffarna).
- **Beredningsgruppsmöten:** 3 st möten inför styrgruppsmötena, samtliga i Jönköping.
- **Presidieträff:** En träff i Hestraviken med tema tillsyn med koppling till Agenda 2030. På träffen deltog 36 politiker och miljöchefer.
- **Avloppshandläggarträff:** 24 miljöinspektörer från Länsstyrelsen och från länets kommuner deltog på träffen i Jönköping.
- **Miljö- och hälsoskyddshandläggarträff:** I Hook i samarbete med Vaggeryds kommun och Länsstyrelsen. På träffen deltog 68 miljöinspektörer första dagen och 80 andra dagen. Samtliga från alla länets kommuner och från Länsstyrelsen.
- **Träff för nya miljöinspektörer:** Ordnaes i augusti av länsamordnaren för att informera nya inspektörer i länet om arbetet inom Miljösamverkan. 14 inspektörer deltog. Gislaved-Tranemos nya inspektörer deltog via Skype vid ett senare tillfälle.

Övriga träffar i länet och nationellt

Miljösamverkan, via länsamordnaren har deltagit i följande nätverk under året.

- Miljöbrottsamverkan i länet (Länsstyrelsen ansvarig)
- Miljömålssamordnarträffar i länet (Länsstyrelsen ansvarig)
- Samordningsgrupp för Miljö och hälsa inom Jönköpings län (Länsstyrelsen ansvarig)
- Projektledartträffar för alla miljösamverkansorganisationerna i Sverige. En träff i Lund i maj och en träff i Norrköping i november. Värdskapet alternerar mellan de olika samverkansorganisationerna.

Övrigt arbete

Ett nyhetsbrev från Miljösamverkan skickas ut till kommunerna, till Länsstyrelsen och andra intresserade. Nyhetsbrevet innehåller information om vad som är på gång, aktuella utbildningar och nya publikationer. 4 nyhetsbrev skickades ut under 2019.

Ping Pong (intranätet) har fortsatt användas flitigt för frågor-svar och erfarenhetsutbyte mellan inspektörerna.

En informationsfilm om de regionala miljösamverkansorganisationerna har tagits fram av Miljösamverkan Jönköping och Miljösamverkan Skåne tillsammans. Filmen har spridits till tjänstepersoner och politiker inom kommuner, Länsstyrelser och centrala myndigheter som jobbar med miljöbalkstillsyn. Se filmen här: <https://vimeo.com/showcase/6731574>

Miljösamverkan i landet

Många av Sveriges kommuner deltar i någon av de 11 miljösamverkansorganisationer som finns regionalt i landet. Projektledarna har ett nätverk som träffas två gånger per år för erfarenhetsutbyte och samverkan. Projektledarna har även ett gemensamt, webbaserat diskussionsforum. Alla publikationer som tagits fram finns samlade under den gemensamma webbsidan: www.miljosamverkan.se

Om Miljösamverkan Jönköpings län

Styrgrupp

I styrgruppen för Miljösamverkan Jönköpings län ingår samtliga miljöchefer på miljöförvaltningarna i kommunerna, miljöchefen för Miljöskyddsavdelningen på Länsstyrelsen och chefen för Kommunal utveckling inom Region Jönköpings län.

Administrativt ansvar:

Region Jönköpings län
Kommunal utveckling/Miljösamverkan Jönköpings län
Box 1024, 551 11 Jönköping
Besöksadress: Västra Storgatan 18 A, Jönköping
Webbsida: rjl.se/miljosamverkan

Länssamordnare

Annica Malmer

Miljösamverkan Jönköpings läns huvudmän:

Länsstyrelsen i Jönköpings län
Region Jönköpings län
Aneby kommun
Eksjö kommun
Gislaved-Tranemo kommuner
Gnosjö kommun
Habo-Mullsjö kommuner
Jönköpings kommun
Nässjö kommun
Sävsjö kommun
Tranås kommun
Vaggeryds kommun
Vetlanda kommun
Värnamokommun

